שאול שיף

סופו של מצעד הזימה

לאורך השנים נקשרו קשרי ידידות בין אהוד אולמרט ורעייתו עליזה לבין משפחתי. כאשר נבחר אולמרט לראשות הממשלה ביקש לזמוד את ההכרזה במשכן הכנסת. היה לי קשה לחזור לבניין שעזר בי שאט־נפש, במיוחד אחרי תורבן גוש קטיף – ולא נעניתי. כמה ימים לאחר מכן טלפנה שולה וזקן וביקשה לתאם פגישה עם אולמרט בביתו שבמשכן ראש הממשלה. בסוף תואמה הפגישה עם אחת ממזכירותיו, ששמה אינו זכור לי. באחד מימי שישי, זמן קצר לאחר בחירתו, התיישבתי מולו ושמחתי בתוכי על ש"נבואתי" בשיחותיי עמו בעבר הרחוק, כי ביום מן הימים יהיה ראש ממשלה – התגשמו. עם זאת, הצטערתי צער רב על התפנית הקיצונית שעשה בכל הקשור להתיישבות היהודית בי"ש. הרבה גילויים לא היו בפגישה הזאת והשיחה נסבה יותר על מעשי ושלום בני משפחתי. מצדי שאלתי אותו על התבונה שבבחירת עמיד פרץ לכהונת שר ביטחון, והוא חייך חיוך רב משמעות מלוזה בתנועות פנים שאמרו: אל תראג, זה היה מהלך חכם. ואז עברתי לדבר על מצעד הזימה. ביקשתי ממנו בכל לשון של בקשה, בשם רבנים חשובים, לעשות הכול לבל תתולל כך קדושת ירושלים. הוא החל לגעת על כיסאו בחוסר שקט בולט, ותשובתו הייתה: זה לא תלוי בי. אם המשטרה אומרת שהיא מסוגלת לאבטח את האירוע – אז כל התערבות שלי תיפול בבג"ץ. לצערי, לא אמרתי לו את כל מה שנתבקשתי אז לומר לו מפי המקובל, הרה"ג יעקב עדס שליט"א: "ברגע שהמצעד הזה יצעד ברחובות ירושלים אתה תשלם על כך בביטאר". הרב עדס הבהיר השבוע, כי אין מדובר בראיות רוחניות. "כל ראש ממשלה שיאפשר מצעדי תועבה ברחובות ירושלים, יאבד את כיסאו".

זו הייתה הפעם הראשונה והיחידה בכל שנות היכרותי את הרב עדס שהתחייב על משהו עתידי שיקרה ובאורח כה נחרץ (אגב, היה זה הרב עדס שהציב סימני שאלה על כל ההבטחות והצהרות שניתנו, ולפיהן, תוכנית ההינתקות לא תצא אל הפועל).

"בתו של רב חשוב"

הסופרת החרדית חנה בת שחר (אייכנשטיין) השיקה באחרונה ספר חדש "צללים בראי" השמיני במספר (בהוצאת זמורה ביתן). בראיון מצולם עמה למוסף תרבות של "מעריב", היא הנפיקה כמה פרסים ביוגרפיים על משפחתה אך בלי לנקוב בשמות. "בתו של רב חשוב" ו"אשת ראש ישיבה". ואכן, הבת כמו אביה ז"ל (ואולי גם הבעל, הרב יהושע אייכנשטיין, העומד בראש ישיבה ליוקרתית) נוד־קונפורמיסטית ואינה עושה חשבון מוגזם לסביבתה החרדית. אם כי ייאמר לשבחה, שהיא והירה מאוד בסגנון כתיבתה ואינה תומכת בתפרצת הספר על־ידי שערוריות זולות וחטטנות רכילותית. אביה הגאון, הרב בצלאל זולטי, היה ברי־פלוגתא חריף ביותר של הגר"ש גורן, ונבחר כרבה של ירושלים גם בעזרתו הנדיבה של ד"ר יצחק רפאל, שנמנה על ראשי המפד"ל. המועמד שהתמודד מולו היה הרה"ג דב ליאור שליט"א. כלתה, חרדית, היא רואת חשבון מבוקשת, ובאחרונה נכנסה כשותפה למשרד רואי־חשבון קסלמן את קסלמן.

הכוליליניק הזקן ביותר

באחרונה הסתלק לבית עולמו, מי שהיה המשמש בקודש של אדמו"רי גור, הרב חנינא שיף ז"ל. שהיה דמות ידועה ומוכרת גם מחוץ לחצר גור. חותנו של הרב חנינא שיף יחזו בקרוב בסייעתא דשמיא, את יום הגיעו לגיל מאה, ובספר השיאים של גינס הוא בהחלט ראוי לאזכור ככוליליניק הזקן ביותר בעולם. הרב ויולועל אייזנבך שליט"א מגיע כמעט מדי יום ביומו להתפלל בכותל המערבי תפילת שחרית מוקדמת כשהוא מלווה על־ידי אחד או שניים מנכדיו. לאחר התפילה, הוא סועד בביתו פת שחרית והולך ללמוד בכוליל הסמוך למגוריו, דבר יום ביומו.

זריזים מקדימים למנחם אב

שופט בית המשפט העליון, ד"ר אליקים רובינשטיין ועמו הסופר, הפרשן, העתונאי והדיפלומט, דן פתיר, עלו בשבוע שעבר לציונו של רבי נחמן מברסלב באומן. ויתקבלו תפילותיהם ברצון.

קינות על השואה

הרב פנחס הערצקא פנה בשאלה לפוסקי הדור: מדוע לא יאמרו קינות גם על השואה האיומה בת־זמננו, ביום תשעה באב. קובץ הלכות־תורני "מבקשי תורה" מביא את תשובות הגרי"ש אלישיב והגרש"ז אוירבאך.

כותב הרב אלישיב: "הנה אין ספק כי הדבר נחרץ ונכון עד מאד...והאידל ולא הגענו ל"אגודים־לשפוך תחינה" ורחוק הדבר לחבר קינה שעליה תבוא הסכמת כל חכמי הדור, ולכן כל קהל יבחר לו הנוסח המקובל עליו...". הגרש"ז אוירבאך מבין יפה וגם מצטרף ללבו הסוער של הפונה. "אולם, לדאבוני, לעת כזאת, במצב הקשה שאנו נמצאים בו, חושבני שזה כמעט בלתי אפשרי. אך אפשר שקינתו של הגה"צ מוה"ר מיכאל דוב ווייסמאנדל זצ"ל או החלקים ממנה, שהם שווים לכל, אפשר שהיא תתקבל על כולם בגלל הזכויות המיוחדות שיש לאיש בגלל זה" (הרב ווייסמאנדל זצוק"ל חיבר "חרוזים על חורבן הגורא שעבר" והם מובאים בספרו "מן המיצר").

בסוד שיח מקובלים

כוח שמירת העיניים

רבי אברהם עדס זצוק"ל (בכ"ח מנחם־אב חל יום ההילולא שלו) נודע אצל גדולי דורו בירושלים, שהיה כוחו גדול מאוד ברוח הקודש ובראייה רוחנית.

רק מעט מהדברים נודעו לדורות הבאים על־ידי בניו זצ"ל, ממכתבם שבספר "פרי עץ הגן" ומדברים שסיפרו. כשישבו שבעה אחרי פטירתו והגיע לנחמם רבה של ירושלים תובב"א, יוסף חיים זוננפלד זצ"ל – אמר להם: 'לאביכם הייתה רוח הקודש והסתירו זאת, שגם אתם לא ידעתם מזה'.

ונביא כאן מעט מן הידוע בעניין זה.

סיפר בנו רבי יעקב עדס זצ"ל (בכ"ז תמוז חל יום פטירתו):

בשנת תרע"ט סמוך לזמן תופתי, בהיותי מדבר עם עשרת ראשי מעניין הצדיקים, אמרתי לו מה שראיתי בחלום הלילה החולפת. רב אחד מפוארי וחזותו הוד יקר ונודע לי כי הוא רבינו הרמב"ם זלה"ה ונשקתי את ידו ויברך אותי. אמר לי עטרת ראשי (אביו רבי אברהם־ש.ס.) כך וכך צורתו וכך תוארייו, באופן שתיאר לי הכול כמו שראיתיו בחלום ממש. התפלאתי על דבריו ואשאלהו: 'אבי, מהיכן יודע זה?' השיבני: 'דע בני, כי אני ראיתי בעליית הנשמות בלילה את כל הצדיקים ומכיר צורת כולם כמו הרמב"ם, הרי"ף, הרא"ש, הרשב"א והר"ן, האר"י, הרח"ו והרש"ש ז"ע. ועוד פעם אחת ראיתי בחזיון לילה רבינו הרש"ש ז"ל ואמר לי: 'חובה עליך לטרוח ולבאר דבריי להבינם לאחרים'. עכ"ק.

והנה מכלל סיפורו הנ"ל של רבי יעקב בנו, למדנו גם עליו עצמו, שזכה רבי יעקב כבר בשנת תרע"ט בהיותו בערך כבן עשרים לראות את הרמב"ם בחלום ולקבל ממנו ברכה, ולמחרת לתאר את צורתו באופן מדויק ממש. ומהראוי להביא בזה מה שמשמעתי מאאמו"ר שליט"א (הרה"ג יהודה עדס, ראש ישיבת "קול יעקב", ש.ש.) לקשר סיפור זה לסיפור אחר שהיה אצל רבי יעקב באותה תקופה: סמוך לזמן חופתו ובבית אביו, רבי אברהם, מפני העניות לא הייתה אורחת ערב כלל, וגם שאר אורחות היו דלות ביותר – והיה לומד חבורתא בלילה עם רב מרבני משפחת הררי רפול, ואצלם בבית היו יותר אמצעים, והייתה שם ארוחת ערב. והיה מגיע מביתם על ש"נבואתי" בשיחותיי עמו בעבר הרחוק, כי ביום מן הימים יהיה ראש ממשלה – התגשמו. עם זאת, הצטערתי צער רב על התפנית הקיצונית שעשה בכל הקשור להתיישבות היהודית בי"ש. הרבה גילויים לא היו בפגישה הזאת והשיחה נסבה יותר על מעשי ושלום בני משפחתי. מצדי שאלתי אותו על התבונה שבבחירת עמיד פרץ לכהונת שר בי"ש, והוא חייך חיוך רב משמעות מלוזה בתנועות פנים שאמרו: אל תראג, זה היה מהלך חכם. ואז עברתי לדבר על מצעד הזימה. ביקשתי ממנו בכל לשון של בקשה, בשם רבנים חשובים, לעשות הכול לבל תתולל כך קדושת ירושלים. הוא החל לגעת על כיסאו בחוסר שקט בולט, ותשובתו הייתה: זה לא תלוי בי. אם המשטרה אומרת שהיא מסוגלת לאבטח את האירוע – אז כל התערבות שלי תיפול בבג"ץ. לצערי, לא אמרתי לו את כל מה שנתבקשתי אז לומר לו מפי המקובל, הרה"ג יעקב עדס שליט"א: "ברגע שהמצעד הזה יצעד ברחובות ירושלים אתה תשלם על כך בביטאר". הרב עדס הבהיר השבוע, כי אין מדובר בראיות רוחניות. "כל ראש ממשלה שיאפשר מצעדי תועבה ברחובות ירושלים, יאבד את כיסאו".

זו הייתה הפעם הראשונה והיחידה בכל שנות היכרותי את הרב עדס שהתחייב על משהו עתידי שיקרה ובאורח כה נחרץ (אגב, היה זה הרב עדס שהציב סימני שאלה על כל ההבטחות והצהרות שניתנו, ולפיהן, תוכנית ההינתקות לא תצא אל הפועל).

"בתו של רב חשוב"

הסופרת החרדית חנה בת שחר (אייכנשטיין) השיקה באחרונה ספר חדש "צללים בראי" השמיני במספר (בהוצאת זמורה ביתן). בראיון מצולם עמה למוסף תרבות של "מעריב", היא הנפיקה כמה פרסים ביוגרפיים על משפחתה אך בלי לנקוב בשמות. "בתו של רב חשוב" ו"אשת ראש ישיבה". ואכן, הבת כמו אביה ז"ל (ואולי גם הבעל, הרב יהושע אייכנשטיין, העומד בראש ישיבה ליוקרתית) נוד־קונפורמיסטית ואינה עושה חשבון מוגזם לסביבתה החרדית. אם כי ייאמר לשבחה, שהיא והירה מאוד בסגנון כתיבתה ואינה תומכת בתפרצת הספר על־ידי שערוריות זולות וחטטנות רכילותית. אביה הגאון, הרב בצלאל זולטי, היה ברי־פלוגתא חריף ביותר של הגר"ש גורן, ונבחר כרבה של ירושלים גם בעזרתו הנדיבה של ד"ר יצחק רפאל, שנמנה על ראשי המפד"ל. המועמד שהתמודד מולו היה הרה"ג דב ליאור שליט"א. כלתה, חרדית, היא רואת חשבון מבוקשת, ובאחרונה נכנסה כשותפה למשרד רואי־חשבון קסלמן את קסלמן.

הכוליליניק הזקן ביותר

באחרונה הסתלק לבית עולמו, מי שהיה המשמש בקודש של אדמו"רי גור, הרב חנינא שיף ז"ל. שהיה דמות ידועה ומוכרת גם מחוץ לחצר גור. חותנו של הרב חנינא שיף יחזו בקרוב בסייעתא דשמיא, את יום הגיעו לגיל מאה, ובספר השיאים של גינס הוא בהחלט ראוי לאזכור ככוליליניק הזקן ביותר בעולם. הרב ויולועל אייזנבך שליט"א מגיע כמעט מדי יום ביומו להתפלל בכותל המערבי תפילת שחרית מוקדמת כשהוא מלווה על־ידי אחד או שניים מנכדיו. לאחר התפילה, הוא סועד בביתו פת שחרית והולך ללמוד בכוליל הסמוך למגוריו, דבר יום ביומו.

זריזים מקדימים למנחם אב

שופט בית המשפט העליון, ד"ר אליקים רובינשטיין ועמו הסופר, הפרשן, העתונאי והדיפלומט, דן פתיר, עלו בשבוע שעבר לציונו של רבי נחמן מברסלב באומן. ויתקבלו תפילותיהם ברצון.

קינות על השואה

הרב פנחס הערצקא פנה בשאלה לפוסקי הדור: מדוע לא יאמרו קינות גם על השואה האיומה בת־זמננו, ביום תשעה באב. קובץ הלכות־תורני "מבקשי תורה" מביא את תשובות הגרי"ש אלישיב והגרש"ז אוירבאך.

כותב הרב אלישיב: "הנה אין ספק כי הדבר נחרץ ונכון עד מאד...והאידל ולא הגענו ל"אגודים־לשפוך תחינה" ורחוק הדבר לחבר קינה שעליה תבוא הסכמת כל חכמי הדור, ולכן כל קהל יבחר לו הנוסח המקובל עליו...". הגרש"ז אוירבאך מבין יפה וגם מצטרף ללבו הסוער של הפונה. "אולם, לדאבוני, לעת כזאת, במצב הקשה שאנו נמצאים בו, חושבני שזה כמעט בלתי אפשרי. אך אפשר שקינתו של הגה"צ מוה"ר מיכאל דוב ווייסמאנדל זצ"ל או החלקים ממנה, שהם שווים לכל, אפשר שהיא תתקבל על כולם בגלל הזכויות המיוחדות שיש לאיש בגלל זה" (הרב ווייסמאנדל זצוק"ל חיבר "חרוזים על חורבן הגורא שעבר" והם מובאים בספרו "מן המיצר").

בסוד שיח מקובלים

כוח שמירת העיניים

רבי אברהם עדס זצוק"ל (בכ"ח מנחם־אב חל יום ההילולא שלו) נודע אצל גדולי דורו בירושלים, שהיה כוחו גדול מאוד ברוח הקודש ובראייה רוחנית.

רק מעט מהדברים נודעו לדורות הבאים על־ידי בניו זצ"ל, ממכתבם שבספר "פרי עץ הגן" ומדברים שסיפרו. כשישבו שבעה אחרי פטירתו והגיע לנחמם רבה של ירושלים תובב"א, יוסף חיים זוננפלד זצ"ל – אמר להם: 'לאביכם הייתה רוח הקודש והסתירו זאת, שגם אתם לא ידעתם מזה'.

ונביא כאן מעט מן הידוע בעניין זה.

סיפר בנו רבי יעקב עדס זצ"ל (בכ"ז תמוז חל יום פטירתו):

בשנת תרע"ט סמוך לזמן תופתי, בהיותי מדבר עם עשרת ראשי מעניין הצדיקים, אמרתי לו מה שראיתי בחלום הלילה החולפת. רב אחד מפוארי וחזותו הוד יקר ונודע לי כי הוא רבינו הרמב"ם זלה"ה ונשקתי את ידו ויברך אותי. אמר לי עטרת ראשי (אביו רבי אברהם־ש.ס.) כך וכך צורתו וכך תוארייו, באופן שתיאר לי הכול כמו שראיתיו בחלום ממש. התפלאתי על דבריו ואשאלהו: 'אבי, מהיכן יודע זה?' השיבני: 'דע בני, כי אני ראיתי בעליית הנשמות בלילה את כל הצדיקים ומכיר צורת כולם כמו הרמב"ם, הרי"ף, הרא"ש, הרשב"א והר"ן, האר"י, הרח"ו והרש"ש ז"ע. ועוד פעם אחת ראיתי בחזיון לילה רבינו הרש"ש ז"ל ואמר לי: 'חובה עליך לטרוח ולבאר דבריי להבינם לאחרים'. עכ"ק.

והנה מכלל סיפורו הנ"ל של רבי יעקב בנו, למדנו גם עליו עצמו, שזכה רבי יעקב כבר בשנת תרע"ט בהיותו בערך כבן עשרים לראות את הרמב"ם בחלום ולקבל ממנו ברכה, ולמחרת לתאר את צורתו באופן מדויק ממש. ומהראוי להביא בזה מה שמשמעתי מאאמו"ר שליט"א (הרה"ג יהודה עדס, ראש ישיבת "קול יעקב", ש.ש.) לקשר סיפור זה לסיפור אחר שהיה אצל רבי יעקב באותה תקופה: סמוך לזמן חופתו ובבית אביו, רבי אברהם, מפני העניות לא הייתה אורחת ערב כלל, וגם שאר אורחות היו דלות ביותר – והיה לומד חבורתא בלילה עם רב מרבני משפחת הררי רפול, ואצלם בבית היו יותר אמצעים, והייתה שם ארוחת ערב. והיה מגיע